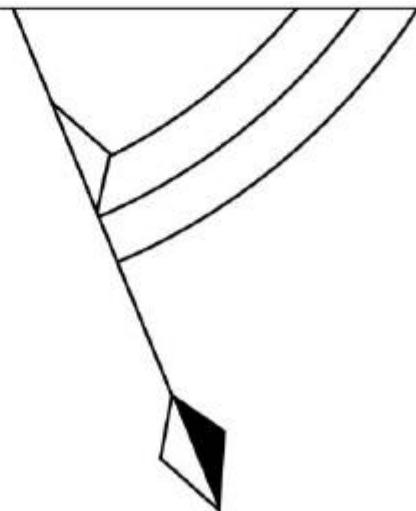

Opgroeien en mee doen!

- *Startnota jeugdbeleid*

Gemeente Hilversum

Bestuur & Management Consultants
26 juli 2006
Dhr. P.P. Doodkorte
Drs. E. de Haan

Referentienummer: 217025

1. Inleiding

Conform het collegeprogramma 'Een ander spoor' komt Hilversum tot integraal jeugdbeleid, te realiseren door een apart programma 'jeugdzaken'. Deze notitie fungeert als strategische startnotitie daarvoor. Zij dient als bron van inspiratie én informatie voor het op basis hiervan uit te werken uitvoeringsprogramma. De opbouw van de notitie is als volgt: hoofdstuk 2 beschrijft de kaders voor het jeugdbeleid. Vervolgens beschrijven wij de bestuurlijke ambities in missie, visie en dat wat we willen bereiken (hoofdstuk 3 en 4). In de daarop volgende hoofdstukken komen de basisvoorwaarden voor het bereiken van het gestelde doel, 'sturing' (hoofdstuk 5) en 'samenwerking' (hoofdstuk 6) aan de orde. Hoofdstuk 7 tenslotte beschrijft wat wij gaan doen om de aan de doelstelling verbonden opdracht te realiseren.

2. De kaders

Het Nederlands jeugdbeleid wordt vormgegeven op drie bestuursniveaus. De landelijke overheid is kaderstellend. De provincie is verantwoordelijk voor de jeugdhulpverlening en de samenhang in de jeugdzorg. De gemeente tenslotte is verantwoordelijk voor het lokale jeugdbeleid, waarbij het gaat om zaken als preventie, sport, achterstand en participatie. Daarnaast kent het jeugdbeleid elementen van het facetbeleid, zoals onderwijs, arbeidstoeleiding en huisvesting.

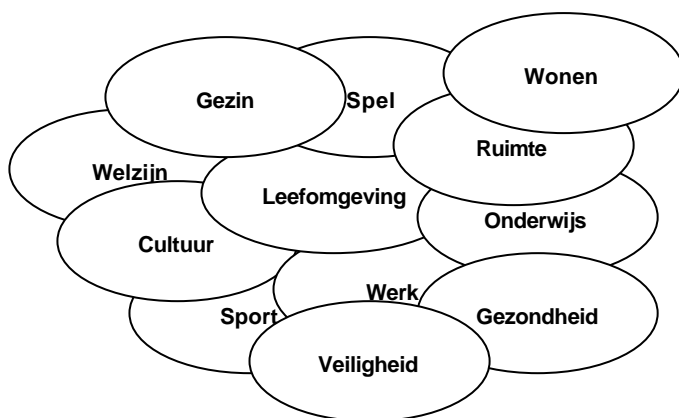
Het lokaal jeugdbeleid is dus een gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar komt niet geheel autonoom tot stand. De laatste jaren neemt zelfs de vrijheid voor gemeenten om de lokale situatie zelf in te vullen af. Gemeenten krijgen steeds meer kaders aangereikt waaraan ze zich dienen te houden. Taken die behoren tot het jeugdbeleid worden helderder gesteld. Voorbeelden hiervan zijn wetgeving rond onderwijs, BANSⁱ, Operatie Jongⁱⁱ, de Wet op de Jeugdzorgⁱⁱⁱ, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)^{iv} en de nota gezinsbeleid^v, die in maart 2006 uitkwam.

Jeugdbeleid is nooit 'af'; altijd zal geanticipeerd moeten worden op trends en maatschappelijke ontwikkelingen. Wet- en regelgeving kaderen ons jeugdbeleid. De inhoud daarvan wordt bepaald door onze ambitie! Daarbij zijn randvoorwaarden: **toegankelijkheid** van instellingen, **vraaggerichtheid**, een **samenhangend** aanbod (ketenbenadering), **anticiperen** op ontwikkelingen en extra aandacht voor risicogroepen.

3. De ambitie

Jeugdbeleid is bij uitstek een beleidsterrein dat raakvlakken heeft met bijna alle beleidsterreinen (zie figuur volgende pagina). Het omvat een breed pakket aan voorzieningen, activiteiten en projecten zowel gericht op alle jeugdigen als op specifieke (kwetsbare) groepen.

Hilversum gaat voor integraal jeugdbeleid. Dit betekent, dat het jeugdbeleid verankerd wordt, is en blijft in het beleid op het terrein van de ruimtelijke ordening (ruimte om te spelen!), het onderwijs (ruimte om te leren!), sport (ruimte om te bewegen en te presteren!), welzijn/vrijwilligerswerk (ruimte om te ontplooiën!), arbeid (ruimte om te participeren!), volkshuisvesting (ruimte om te wonen!), zorg (ruimte voor ondersteuning!) en veiligheid (ruimte om te experimenteren!).

Bouwstenen voor integraal jeugd beleid zijn participatie en integratie (ontplooiing, activering, leefstijl), empowerment (kortdurende/tijdelijke ondersteuning gericht op versterking van het zelforganiserend vermogen, versterking van de zelfredzaamheid en sociale cohesie), preventie (systeemgericht, sociale cohesie, samenhang), maatwerk (outreaching, systeemgericht) en veiligheid van de samenleving (stoppen van geweld, veiligheid van het individu/achter de voordeur, repressie),

- **Missie**

Opgroeien in Hilversum betekent ...

...**ontmoeten en ontspannen!** Door ruimte te krijgen voor je persoonlijke ontwikkeling, ruimte om te spelen, te sporten, te socialiseren en te leren.

...**groeien!** Door verantwoordelijkheid te leren nemen.

...**met vallen en opstaan!** Er is ondersteuning voorhanden als je het (even) niet meer weet of niet zélf kunt.

...**veilig kunnen spelen en ontmoeten**, zonder gevaar door verkeer en geweld. Hierbij gaat het zowel om veiligheid van de jeugd zelf, maar ook de veiligheid van speelplekken en peuterspeelzalen en de mate van veiligheid die anderen in relatie tot de jeugd ervaren.

Daarbij is het volgende venster geformuleerd:

De zorg voor en bescherming van jeugdigen is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de ouders of verzorgers. Er zijn echter voldoende basisvoorzieningen om de ontwikkeling van jeugdigen te ondersteunen en zij kunnen in een vroeg stadium een op hun behoefte afgestemde zorg ontvangen. Voor diegenen die extra zorg nodig hebben is er een aanvullend aanbod.

Aandachtsvelden o.m.

- creëren van een sluitende zorgstructuur rond scholen;
- de aansluiting tussen de gemeentelijke taken en de jeugdzorg;
- de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen.

Meedoen in Hilversum betekent...

...**je gewaardeerd voelen!** Als straatvriendinnetje, als medeleerling, als vrijwilliger, als gezins- en verenigingslid, waarbij je wordt aangesproken op je eigen unieke talenten!

...**je betrokken weten!** Bij het vinden van antwoorden op verschillende ontwikkelingen en vraagstukken in de samenleving.

Voor 'meedoen' in Hilversum hanteren wij het volgende venster:

Jeugdigen voelen zich verbonden met Hilversum en hebben voldoende mogelijkheden om mee te doen in de samenleving. Onderwijs is dé basis voor het bereiken van volwaardig maatschappelijk functioneren. Het is dan ook van belang dat jongeren zich thuis voelen op school en worden aangesproken door het aanbod in en rondom de school, opdat uitval tot een minimum beperkt wordt. Kinderen en jongeren in Hilversum kunnen kiezen uit een gevarieerd en toegankelijk aanbod voor hun onderwijs en vrijetijds-besteding. De activiteiten zijn daar waar mogelijk afgestemd op de vraag en behoefte van de jeugdigen zelf.

Aandachtsvelden o.m.

- het voorkomen van onderwijsachterstanden (o.a. door onderwijsachterstandenbeleid (GOA)), voortijdig schoolverlaten en het realiseren van aansluiting van schoolverlaters bij de arbeidsmarkt;
- de ontwikkeling van de brede school, een duurzame samenwerking tussen instellingen op het gebied van onderwijs, welzijn, kinderopvang, sport en cultuur;
- kinderopvang en naschoolse opvang;
- sport, spel en cultuur;
- jongerenparticipatie: informeren en consulteren van jongeren bij beleid en voorzieningen.

- **Visie**

Opgroeien en meedoen gaat uit van het recht van iedere jeugdige op ontplooiingsruimte. En de daaraan verbonden verplichting om de eigen talenten optimaal te ontwikkelen. De ontwikkeling van jeugdigen zien wij als een proces van toenemende participatie in allerlei maatschappelijke verbanden, als een groei in meeleven, meedoen, meedenken en meebeslissen. Dat lukt alleen als kinderen en jongeren door volwassenen ook echt serieus worden genomen, als ze meetellen en gezien en gehoord worden én steeds meer op hun eigen verantwoordelijkheid worden aangesproken.

Met de eigen thuissituatie als centraal vertrekpunt is opgroeien en meedoen eerst en vooral de verantwoordelijkheid van ouders/opvoeders zelf. Zij kunnen bij de uitvoering echter rekenen op de ondersteuning van de (lokale) gemeenschap. Samen bieden wij de jeugdigen ruimte voor en ondersteuning bij het spelen, het leren, het experimenteren, het ontplooien, het presteren en het participeren. Ruimte die aansluit op de mogelijkheden van het individuele kind en zijn ouders/opvoeders. Daarbij gaan we eerst en vooral uit van de kansen en mogelijkheden van de jeugdigen zelf. De gemeente heeft daarbij een faciliterende rol door het bieden van voorzieningen om te recreëren, te leren, te socialiseren, enzovoort. Daar waar kinderen en/of hun ouders (tijdelijk) aan die verantwoordelijkheid niet of onvoldoende invulling (kunnen) geven, voorzien wij in adequate ondersteuning. Niet door middel van anonieme abstracties of instituties, maar door mensen met een gezicht en een naam! Waar nodig ook, door het stellen van kaders of grenzen.

Bij het nemen van deze maatschappelijke verantwoordelijkheid is een goede afweging tussen maatschappelijk belang, de rechten van ouders en de rechten van kinderen essentieel. Kinderen hebben recht op bescherming, bijzondere zorg en bijstand en op optimale voorwaarden voor hun ontwikkeling, waaronder kwaliteit in de opvoeding. Zo werkend, laat Hilversum haar jeugd opgroeien en meedoen!

4. Wat willen we bereiken

Uitgangspunt van beleid is dat Hilversum voor jongeren van 0-23 jaar een goede plek is om op te groeien, met de nodige voorzieningen, waar volwaardig aan de samenleving deelgenomen kan worden. Om dit te bereiken worden kansen benut, knelpunten weggenomen en vernieuwingen gestimuleerd. Voor jongeren die buiten de boot dreigen te vallen is er een vangnet. Daarvoor is een goede samenwerking tussen gemeente, instellingen en jeugdigen zelf van belang!

In Hilversum kunnen jongeren relatief rustig en veilig opgroeien. Toch zijn er ook in Hilversum kinderen en jeugdigen die in kwetsbare situaties verkeren. En, problemen of niet, jeugdigen zijn wel op zoek naar goede huisvesting, scholen, sportclubs en andere vormen van vrijetijdsbesteding. Wil je een positieve ontwikkeling in gang zetten, dan moeten jeugdigen die mogelijkheden en kansen krijgen. Met alle partijen die zich met jeugdbeleid en jeugdzorg bezighouden creëren wij een woon-, werk- en leefklimaat met een balans tussen het stimuleren van zelfstandigheid en sociaal bewustzijn.

Bij wat wij willen bereiken zijn de volgende 'ankers' van belang:

- *Solide basis*

De algemene voorzieningen zoals het onderwijs (brede school), jeugd- en jongerenwerk, sport en cultuur, enzovoorts vormen het fundament voor de gezonde ontwikkeling van onze jeugd.

- *Verbinden:*

Waar het gaat om beleidsterreinen zoals (speel)ruimte, werk en inkomen, sport en cultuur, etc. En waar het gaat om zorg en welzijn: verbinden tussen onderwijs, jeugd(gezondheid)zorg, politie, welzijn, etc.

- *Vindplaatsgericht en ketenbenadering.*

Het kind en zijn levensfase staat centraal in de ketenbenadering. (0-4: peuterspeelzaal, consultatiebureau, 4-12: basisonderwijs, GGD, algemeen maatschappelijk werk, Bureau Jeugdzorg 12 – 18 Voortgezet Onderwijs en 18 - 23 Voortgezet Onderwijs, aansluiting arbeidsmarkt/vervolgonderwijs, overgang jeugdzorg naar volwassenen.

- *Helder aanbod en eenduidige toegang*

Het aanbod en de toegankelijkheid daarvan wordt voorzien van een heldere structuur, zodanig dat duidelijk is wie, wat, wanneer en van wie mag verwachten. Korte en duidelijke verbindingen zijn daarbij van belang.

- **Sluitende keten**

De gemeente wil een sluitende keten op lokaal niveau. Een keten die gezamenlijk zorgdraagt voor het sturen, faciliteren, ondersteunen en realiseren van de kerndoelstelling van integraal jeugdbeleid: (ruimte voor) opgroeien en (aanspreken op) meedoen!

Ketenaanpak is noodzakelijk en onmisbaar voor de realisering van de doelstellingen van het totale programma. Met ketenaanpak bedoelen we: de sluitende en sterke verbinding, zowel binnen als tussen betrokken instellingen. De gemeente is – in de persoon van de portefeuillehouder jeugdzaken - de regisseur van het proces om tot de sluitende keten te komen. Hij doet dit door te stimuleren, te situeren, steun te creëren, te structureren en te sturen¹.

¹ Stimuleren: een actieve, initiatiefnemende en signalerende houding! Situeren: kennen en gebruik maken van het netwerk. Steun creëren: draagvlak ontwikkelen. Structureren: randvoorwaarden scheppen. Sturen: bewaken integrale karakter, relaties leggen met andere beleidsterreinen, aanspreken en resultaatafspraken maken.

Figuur 1: ketenmanagement

Ketens verbinden handelingen van organisaties die samen iets kunnen betekenen voor een cliënt.

- Een keten is een specifieke vorm van samenwerking tussen personen/organisaties.
- Doel is een sluitende aanpak van handelingen die de jongere nodig heeft of wenst.
- Ketens verbinden verantwoordelijkheden die versnipperd zijn tot een sluitend en werkend geheel.
- Een keten is een werkcontext die ruimte schept om maatwerk te kunnen leveren.
- Een traject is daarbij een keten-op-maat voor individuele cliënten, gebaseerd op afspraken van organisaties.
- Hebben een repeterend karakter (dus geen eenmalige samenwerkingsproject),
- Zijn niet hiërarchisch georganiseerd,
- Zijn operationeel georiënteerd,
- Streven een (gezamenlijke) visie na (dus geen ad hoc samenwerking).

Ketenregie laat ruimte voor eigen ideeën en eigen prioriteiten, maar brengt ook afhankelijkheid van anderen met zich. Zo komt de gemeente als regisseur van het lokale jeugdbeleid vele andere regisseurs tegen, waaronder collega-wethouders met eigen beleidsdomeinen, andere overheden, regionaal werkende maatschappelijke instellingen, onafhankelijke instanties eigen beleid voeren, en informele betrokkenen als vrijwilligersorganisaties en belangengroepen van bijvoorbeeld ouders zelf. Adequate ketenregie (sturing) is derhalve van fundamenteel belang!

5. Sturing

De wethouder jeugdzaken is eerstverantwoordelijke voor de eenheid in het jeugdbeleid. Hij heeft namens het college een regisserende (= sturende!) verantwoordelijkheid. Deze bestaat uit de volgende elementen

- Opstellen integraal jeugdbeleid vanuit ketenbenadering;
- Regie uitvoering jeugdbeleid;
- Monitoring jeugdbeleid;
- Uitwerking van integraal jeugdbeleid in lokale jeugdagenda;
- Stimulering ketenbenadering;
- Eerste aanspreekpunt organisaties en jongeren over jeugdzaken.

In het complexe krachtenveld van het jeugdbeleid is een krachtige regiefunctie nodig. We hebben immers te maken met een groot aantal ketenpartners, dat een rol speelt bij het opgroeien van onze jeugdigen! Belangrijke instrumenten in de gemeentelijke regie zijn netwerkvorming en netwerksturing. Goede, en dus eenduidige sturing realiseren we door een duidelijke rolverdeling.

De opdrachtgever (raad) formuleert de doelstellingen scherp en SMART². De regisseur (wethouder jeugdzaken) stuurt namens de opdrachtgever het beleidsproces, schept condities voor een goede ketensamenwerking, verbindt de bestuurlijke arrangementen en activeert de opdrachtnemers (uitvoerenden) op verschillende niveaus en maakt productieafspraken. De verantwoordelijkheid voor de *uitvoering* ligt in eerste instantie bij de uitvoerenden zelf. Zo zijn instellingen voor

² Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

jeugd(gezondheids)zorg verantwoordelijk voor het bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen (0 tot 19 jaar).

Adequate sturing vraagt respect voor ieders eigen rol, taak en verantwoordelijkheid. Daartoe maakt de regisseur gebruik van het principe van hoofd- en onderaannemerschap. De portefeuillehouder jeugdzaken komt daartoe als hoofdaannemer tot bestuurlijke arrangementen met collega-bestuurders waar hun beleidsterreinen de jeugdketen raken. Met uitvoerende instellingen maakt hij prestatieafspraken welke eveneens gestuurd worden op basis van de principes van hoofd- en onderaannemerschap. Heldere productieafspraken tussen hoofd- en onderaannemers zijn daarbij vertrekpunt. De wethouder jeugdzaken stuurt de keten op het nakomen van de gemaakte prestatieafspraken; niet op het wordingsproces daarvan! Daarop zijn de uitvoerenden aanspreekbaar! Zo vervlechtend ontstaat de sluitende beleidsketen (zie ook figuur 2). Ditzelfde doet hij, voor wat betreft de realisatie, met uitvoerende instellingen. Zo ontstaat de sluitende uitvoeringsketen.

Figuur 2

Programma jeugd - regisseur: Wethouder E. Boog		
	Jeugdparticipatie en -communicatie	
Burgemeester E.C. Bakker	Ruimte om te experimenteren!	
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke aangelegenheden • Openbare orde en veiligheid • Communicatie 		
	Preventie jeugdcriminaliteit	
	Beleid, accommodaties en toezicht kinderopvang	
	Ruimte voor ondersteuning! Ruimte om te wonen!	Wethouder B. Hammer
	Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Grondzaken • Wonen- Welzijn-Zorg
Wethouder O.J.M.E. Meuwissen	Ruimte om te spelen! Ruimte om te leren!	
<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke ordening • Onderwijs • Bouw- en woningtoezicht • Milieu 		
	Jeugd en cultuurparticipatie	
	Ruimte om te werken!	Wethouder mw. K.J. Walters-Vos
	Aanpak jeugdwerkloosheid	<ul style="list-style-type: none"> • Financiën • Sociale Zaken en arbeidsmarktbeleid
Wethouder J.J.M.P. Rensen	Ruimte om te participeren!	
<ul style="list-style-type: none"> • Economische zaken en Media • Sport en recreatie Toerisme • Beheer openbare ruimte 		
	Beleid en projecten jeugd in openbare ruimte (speel/ontmoetingsplekken)	
	Ruimte om te participeren!	Wethouder E. Boog
	Jeugd en sport	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzaken • Cultuur en Monumentenzorg • Verkeer en vervoer
	Kinderen- en jongerenwerk	

De wethouder jeugdzaken is voorzitter van een regulier bestuurlijk beraad over de jeugdagenda. Daar worden jeugdzaken afgestemd en spreekt de wethouder jeugdzaken de andere portefeuillehouders aan

vanuit de ketenbenadering. Daarnaast hebben alle portefeuillehouders een 'actieve informatieplicht' naar de wethouder jeugdzaken betreffende jeugdzaken die zij via hun portefeuille tegenkomen.

6. Samenwerken

De kracht van het jeugdbeleid zit in de raakvlakken tussen diverse beleidsterreinen. Om deze raakvlakken uit te werken is goede samenwerking essentieel. Dit geldt zowel voor de gemeentelijke organisatie als de lokale instellingen. Bundeling van kracht zal leiden tot een versterking van het bestaande beleid.

Samenwerken, dat doe je niet alleen! Samenwerken doe je door elkaar te kennen en te érkennen. Elkaar kennen vereist inzicht in wie onze partners zijn en wat ieders taken en verantwoordelijkheden zijn. Elkaar érkennen vereist gelijkwaardigheid in de samenwerkingsrelatie. We spreken elkaar aan op de taken en verantwoordelijkheden. Dat geldt voor alle betrokkenen: gemeente, voorzieningen en jeugdigen en hun opvoeders. Daarbij gaan we niet op elkaars stoel zitten; maar bieden elkaar ondersteuning waar nodig. Dat geldt ook voor partners onderling in de keten.

7. Wat gaan we doen

Met de landelijke wet- en regelgeving als kader en onze visie en missie als uitgangspunt nemen wij de daaraan verbonden opdracht aan. Onder het motto 'Als je niet weet waar je naar toe gaat, zul je er nooit komen' gaan we met de jeugdigen en de ketenpartners door middel van werksessies inventariseren wie bij de uitvoering van integraal jeugdbeleid betrokken zijn c.q. moeten worden en welke (aanvullende) activiteiten noodzakelijk zijn voor een goed integraal jeugdbeleid.

1) Verzekeren

Om integraal lokaal jeugdbeleid daadwerkelijk handen en voeten te geven is commitment van de eigen gemeentelijke organisatie van wezenlijk belang. Daarom is eerst en vooral zekering gezocht bij het gemeentelijke management en het gemeentebestuur. De volgende stap (verkenning) immers is niet vrijblijvend! Zij slaat piketpaaltjes voor de weg van droom naar werkelijkheid! Het 'verzekeren' is inmiddels gerealiseerd en heeft verankering gevonden in het collegeprogramma voor de periode 2006 – 2010.

2) Verkennen

Samen met alle betrokkenen oriënteren wij ons op de kansen en knelpunten in het jeugd(zorg)beleid. Zo ontstaat een beeld van de mogelijkheden om het beleid, en vooral de integrale uitvoering daarvan, te versterken en te verbeteren. De verkenning (oktober – december 2006) resulteert in een uitvoeringsprogramma (februari 2007). Centraal bij de verkenning staat: 'weten, 'wensen' en 'wegen'.

- **Wéten**

Identificatie van de samenwerkingspartners en inventarisatie en waardering van het bestaande beleid, de bestaande vertreksituatie (aanwezig aanbod, tekorten, knelpunten, uitdagingen en lopende initiatieven en de bestaande relaties).

- Vragen: Wat zijn de sterke en zwakke punten? Wat zijn succesformules, wat zijn belangrijke waarden? Wat zijn de vraagstukken die voor de deelnemers onzekerheid met zich brengen?

- **Wensen**

Wensen van jeugdigen, trends in de ontwikkelingen op het terrein van jeugd(zorg)beleid en de mee- en tegenwerkende krachten in politiek, bestuur, partners, concurrenten, cliënten, wijken etcetera (krachtveldanalyse) worden in beeld gebracht.

- **Wegen**

Op basis van een gapanalyse (wat doen (*weten*) en wat willen we (gaan) doen (*wensen*)) worden voorstellen voor aanvulling, verbetering en vernieuwing geïnventariseerd. We bespreken en presenteren de verschillende benaderingen (scenario's) daarvoor. Uitgangspunt is de haalbaarheid van de visie.

Zo werkend worden afwegingen en keuzes gemaakt, resulterend in een realistisch uitvoeringsprogramma voor het integraal lokaal jeugdbeleid dat:

- In visie en structuur verbinding legt tussen ieders eigen én de gezamenlijke missie en strategische keuzes.
- Aangeeft hoe de ketenpartners adequaat, met een samenhangende en sluitende diensten- en infrastructuur integraal jeugd(zorg)beleid in Hilversum vorm geven.
- De contouren voor de organisatorische context en een ontwikkel- en uitvoeringsprogramma op deelprojectniveau van de samenwerking schetst.

3) Verankeren

Het uitvoeringsprogramma legitimeert het toekomstig handelen van de ketenpartners. Hierin worden bestaand beleid, lopende projecten en gewenste vernieuwingen ingepast. Het bevat een plan van aanpak met fasering in tijd en gaat in op de gevolgen ervan voor de werkprocessen, de partners/organisatie(s) en de financiën.

Bij dit alles is er aandacht voor:

- De aanwezigheid van voldoende draagvlak voor ambities en doelen.
- De aanwezigheid van eventuele externe en interne kansen en bedreigingen (zijn er bepaalde omgevingsfactoren die het bereiken van een bepaald effect (sterk) positief of negatief beïnvloeden?).
- De aanwezigheid van interne kansen en bedreigingen (zijn er risico's die het bereiken van een bepaald effect (sterk) positief of negatief beïnvloeden?).

ⁱBANS-akkoord: Het BANS (BestuursAkkoord Nieuwe Stijl) is richtinggevend voor het lokaal jeugdbeleid. Rijk, provincies en gemeenten hebben in 1999 afgesproken zich gezamenlijk in te zetten voor een voorzieningenaanbod dat kwalitatief goed, toereikend en samenhangend is. De vijf criteria voor gezamenlijk jeugdbeleid zijn als volgt:

1. Beleid maken met de jeugd;
2. Balans brengen in het jeugdbeleid; niet alleen richten op problemen, maar ook investeren in algemene voorzieningen voor de jeugd;
3. Niet wachten op ontstaan van problemen, maar voortijdig signaleren;
4. Samenhangend aanbod van instellingen realiseren;
5. Projecten alleen als aanvulling op het structurele aanbod.

ⁱⁱ *Operatie Jong*: Evenals bij de afspraken in het BANS-akkoord is het doel van de "Operatie Jong" om meer samenhang in het jeugdbeleid tot stand te brengen. Het betreft een samenwerkingsverband tussen vijf Ministeries, te weten VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), Justitie, BZK (Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), OC&W (Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) en SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid). De operatie heeft als centrale doelstelling het vergroten van kansen van jeugdigen, "uitval" tegen te gaan en ontsporing zo vroeg mogelijk te herstellen. De volgende acties die voor de gemeente relevant zijn, zijn voor de komende jaren:

1. Een sluitend aanbod lokale voorzieningen voor jeugdigen van 0 tot 12 realiseren;
2. Zorgstructuren rondom de scholen ontwikkelen;
3. Voortijdig schoolverlaten voorkomen;
4. Onderwijsachterstanden verminderen;
5. Taalachterstanden verminderen;
6. Aandacht voor de fysieke ruimte voor de jeugd vergroten.

ⁱⁱⁱ *Wet op de Jeugdzorg*: Met de Wet op de Jeugdzorg wordt onderscheid gemaakt tussen indicatiestelling en het achterliggende aanbod van jeugdhulpverlening. Een jongere en zijn ouders hebben recht op jeugdzorg (en kunnen er dus aanspraak op maken). Tegelijkertijd beoogt de Wet om de gang naar de jeugdhulpverlening zoveel mogelijk te voorkomen. Hiervoor is een goed voorzieningenaanbod op lokaal niveau nodig. Voorzieningen gericht op het voorkomen van problemen zijn hiervoor noodzakelijk. De aansluiting tussen lokaal jeugdbeleid en jeugdzorg vormt een belangrijk element in de wet. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokaal jeugdbeleid, dat voorafgaat aan de jeugdzorg. Door de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten), Ministerie van VWS en IPO (InterProvinciaal Overleg) is overeenstemming bereikt over de functies die op gemeentelijk niveau minimaal aanwezig zouden moeten zijn voor ouders en jeugdigen om de gang naar de hulpverlening zoveel mogelijk te voorkomen. Het gaat om de volgende functies:

1. Informatie aan ouders, kinderen en jongeren over opvoeden en opgroeien;
2. Signalering van problemen door instellingen zoals jeugdgezondheidszorg en onderwijs;
3. Toegang en toeleiding tot het (gemeentelijk) hulpaanbod. Nadat een vraag of probleem is gesignaleerd, moet zo snel mogelijk hulp worden geboden. Het lokale hulpaanbod moet hiervoor zo overzichtelijk mogelijk zijn. Netwerken rondom scholen alsmede een "sociale kaart" zijn hiervan voorbeelden;
4. Pedagogische hulp op momenten dat de opvoeding dreigt te stagneren;
5. Coördinatie van zorg op lokaal niveau.

^{iv} De *Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)* wordt per 1 januari 2007 ingevoerd. De Wmo is de opvolger van de welzijnswet. Een aantal taken uit de AWBZ en de Wvg zijn overgeheveld naar de Wmo. De Wmo bestrijkt het hele welzijnsbeleid, waaronder jeugd. Het welzijnsbeleid is in 9 prestatievelden omschreven (zie [www.invoeringwmo.nl](http://www invoeringwmo.nl)). Dit biedt mogelijkheden om integraal te werken aan het bevorderen van het welzijn van burgers. Een centraal begrip in de Wmo is de participatie van burgers. De verantwoordelijkheid van burgers om voor zichzelf te zorgen neemt toe. De gemeentelijke voorzieningen worden steeds meer gezien als vangnet voor sociaal zwakkeren in plaats van als algemeen gebruikelijke voorzieningen. Dit betekent een omslag in denken en doen. In een samenleving waarin individualisme en verzakelijking een vanzelfsprekendheid is, moet men meer zorgen voor elkaar. Deze omslag kan alleen succesvol zijn als we beginnen bij onze kinderen en jongeren. Een van de prestatievelden in de Wmo is informatie en advies en het bieden van ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders/opvoeders met problemen met opgroeien en opvoeden.

^v *Nota Gezinsbeleid (VWS, maart 2006)*. In deze nota wordt de grote maatschappelijke waarde neergezet van een goed functionerend gezin. Gezinnen vervullen een maatschappelijke rol. Daarnaast wordt in een gezin een nieuwe generatie volwassenen voorbereid. In de nota gezinsbeleid wordt langs een aantal thema's belicht wat er de afgelopen jaren gedaan is en wat de ambities zijn voor de toekomst. Voor 2007 en verder zet het kabinet vooral in op centra voor jeugd en gezin in elke wijk of gemeente. In dit centrum is de jeugdgezondheidszorg de spil, waarbij middelen voor opvoedingsondersteuning gebundeld worden.

^{vi} De wethouder jeugdzaken is eerst verantwoordelijke voor: beleid, accommodaties en toezicht kinderopvang, beleid en projecten jeugd in openbare ruimte (speel/ontmoetingsplekken, jeugdparticipatie en -communicatie, kinderen- en jongerenwerk, jeugd en sport, jeugd en cultuurparticipatie, aanpak jeugdwerkloosheid, jeugdzorg, preventie jeugdcriminaliteit).